O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI

“Tasdiqlayman” O‘ZDK rektori ____________________ «___» ________2021 yil	“Kelishildi” O‘zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi ____________________ «___» ________2021 yil

“Kelishildi”
O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi

____

«___» ________ 2021 yil

IJODIY (KASBIY) IMTIHONLAR DASTURI VA BAHOLASH MEZONI

5150701 – Cholg‘u ijrochiligi: fortepiano (organ) ta’lim yo‘nalishi uchun

Toshkent – 2021 yil

Kirish

“5150701 – Cholg‘u ijrochiligi: fortepiano (organ)” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha ijodiy imtihon dasturi abiturientlarning amaliy ko‘nikma va malakalarini aniqlash uchun mo‘ljallangan. Ushbu ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha hujjat topshirgan abiturientlar musiqiy asar yozish borasida ish bajaradilar. Bajariladigan vazifalar tasdiqlangan mezon asosida baholanadi.

Fanning maqsadi va vazifalari

“5150701 – Cholg‘u ijrochiligi: fortepiano (organ)” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha ijodiy imtihon dasturi abiturientlarning amaliy ijrochilik ko‘nikma va malakalarini aniqlash maqsadida o‘tkaziladi.

Abiturientlarning umumiy tayyorgarlik darajasi, qobiliyati, iqtidori, bilimi, dunyoqarashi va aql zakovati hisobga olingan tarzda me’yoriy dasturni o‘zlashtirish ustida ish olib boriladi.

“Fortepiano (organ) ijrochiligi” fanini o‘zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - abiturientlar turli yo‘nalishlarda bilimlarga ega bo‘lganliklarini o‘zlarining ijro mahoratini namoyish etishlaridan iboratdir. Alohida e’tibor professional darajali ijroni mukammallashtirishga, uni yuqori badiiy saviyada ko‘rsatib berishga qaratilishi kerak. “Fortepiano (organ) ijrochiligi” fani yuzasidan abiturient davr talabiga binoan dunyoqarashi keng bo‘lgan, ya’ni insoniyat madaniyati tarixi, rivojlanish pog‘onalari xususan, adabiyot va san’at sohasida teran fikr yuritish bilan birga, yangi paydo bo‘lgan kompyuterlar tizimidagi jahon musiqiy dasturlari yuzasidan ham tushuncha, tasavvur, bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi shart.

Abiturient bilimiga qo‘yiladigan talablar

“5150701 – Cholg‘u ijrochiligi: fortepiano (organ)” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha o‘qishga kirayotgan abiturientlarni saralash maqsadida sinfda kirish talablariga mos dasturlarni ijro etib berishi ko‘zda tutilgan.

O‘qishga kiruvchi 30 daqiqagacha bo‘lgan vaqt mobaynida ijro dasturi (yirik shakl, jahon musiqasidan namuna, mahoratli asar)ni ijro etib berishi, 15 daqiqagacha vaqt mobaynida kollokvium topshirishi talab etiladi.

“fortepiano cholg‘u ijrochiligi” sohasi bo‘yicha o‘qishga kiruvchi quyidagi bo‘limlardan iborat tanlovli imtihon topshiradi:

1. Cholg‘uda ijro dasturi;
2. Kollokvium.

Cholg‘uda ijro dasturi

“5150701 – Cholg‘u ijrochiligi: fortepiano (organ)” ta’lim yo‘nalishiga ariza topshirgan barcha abiturientlar belgilangan ro‘yxat asosida, yakka tarzda, tayyorlangan dasturni fortepiano jo‘rligida yoddan ijro etishadi.

Abiturient asarlar nota matnini xatosiz, asarning sur’atini ko‘rsatilgan tezlikda, ijro shtrixlarini to‘g‘ri qo‘llagan holda, intonatsiya sofligiga amal qilib,

barcha artikulyatsiya talablarini bajarib, shuningdek, pozitsiya va applikaturani to‘g‘ri qo‘llagan holda, asarni badiiy mohiyati va milliy xususiyatlarini to‘liq ochib bergan holatda ijro etib berishi zarur. Asarda musiqiy ifoda vositalarining qo‘llanishi, tovush kuchi va uni boshqarish, hamda uning sifati asosiy ahamiyatga ega.

Ijro dasturi kuyidagilardan iborat

1. 1.. Ijro etiladigan dastur o‘zining murakkabligi bo‘yicha o‘rta maxsus bilim yurtlari hamda o‘rta maxsus musiqa maktablarining bitiruv darajasiga mos kelishi kerak.

a) O‘z tarkibiga fuga janrini kiritgan bir polifonik asar. Iloji boricha, I.S. Baxning “Yaxshi temperatsiyalangan klavir” turkumidan prelyudiya va fuga bo‘lishi kerak;

b) Mumtoz sonata yoki kontsertning 1 yoki 2-3 qismlari;

g) Erkin shaklda bir asar. (Romantik kompozitorlardan tortib zamonaviy kompozitorlarning asarlarigacha. Masalan, F. Shopenning ballada, skertso va boshqa pesalari, F.List, I.Brams, F.Shubert, K.Debyussi, M.Ravel, Detyuyi, Barber, P.Xindemit, N.Zokirov, S.Karim-Xoji kabi kompozitorlarning rapsodiya va boshqa asarlari;

d) Ikki xarakatli etyud: Shopen, List, Raxmaninov, Skryabin, Debyussi, Prokofev, Stravinskiy va boshqalar.

e) Izoh: Etyudlardan biri Prokofev, Chernining “Tokkata”lari, B.Bartokning «Allegro Barbara», S. Raxmaninovning Musiqiy lahzalari va prelyudiyalari singari xarakatchan asarlari bilan almashtirilishi mumkin.

Kollokvium

Kollokvium savol-javoblari:

a) ijro dasturiga oid savollar: (asarning shakl jihatidan tahlili, muallifi, yaratilgan davri va ijro yo‘nalishi, ijroning badiiy xususiyatlari v.h);

b) o‘rta maxsus ta’limning umumiy kursi darajasida elementar musiqa nazariyasi, cholg‘ushunoslik, musiqa adabiyotidan bilimlarni;

v) shakl va garmoniya nuqtai nazaridan kichik hajmdagi - sonatina, romans, kuy va b. asarlarni tahlil qilish qobiliyati kabilarni o‘z ichiga oladi;

g) notadan o‘qish ko‘nikmasi.

Shuningdek, kollokviumda abiturientning musiqa san’ati va boshqa san’at turlaridan, o‘zbek va chet el musiqasida ma’lum va mashhur asarlar, zamonaviy an’analar haqidagi bilim darajasi qanday ekanligi bilib olinadi.

Ijodiy imtihon abiturient tomonidan bajariladigan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

1. Cholg‘uda ijro dasturi

№	**Ijro talablari**	**To‘liq javob uchun ball**
1.	Asar nota matnining to‘g‘riligi	12,0
2.	Tovush sifati va uni boshqarish	12,0
3.	Applikaturaning qo‘llanishi	12,0
4.	Sahna madaniyati	12,0
5.	Artikulyatsiya talablarining bajarilishi	12,0
6.	Musiqiy ifoda vositalarining to‘g‘ri qo‘llanishi	12,0
7.	Shtrix va dinamik belgilarning ishlatilishi	12,0
8.	Intonatsiya sofligi	12,0
9.	Asar xususiyatini ochib berilishi	12,0
10.	Sur’atning to‘g‘ri tanlanishi	12,0

Ijro dasturi bo‘yicha to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball – **120,0 ball**

2.Kollokvium

№	**Savollar mazmuni**	**To‘liq javob uchun ball**
1.	Asarga oid savollar	5,0
2.	Musiqa nazariyasi bo‘yicha savollar	5,0
3.	Musiqiy cholg‘ular bo‘yicha savollar	5,0
4.	Musiqa adabiyoti bo‘yicha savollar	5,0
5.	Notani o‘qish ko‘nikmasi	5,0
6.	Asarning shakl nuqtai nazaridan tahlili	5,0
7.	Notadan o‘qish ko‘nikmasi	4,5

Kollokvium bo‘yicha to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball – **34.5 ball**

Bu ishlarni baholash quyidagi tartibda amalga oshiriladi: cholg‘uda ijro dasturi – **120,0 ball,** kollokvium – **34,5 ball.**

“Fortepiano (organ) ijrochiligi” fani uchun qo‘yiladigan maksimal ball – **154,5 ball.**

“GARMONIYA” fanidan

Fanning maqsadi va vazifalari

“Garmoniya” fanidan sinovlar dasturining asosiy maqsadi - abituriyentlarning “Garmoniya” fanidan nazariy bilim doirasi, amaliy ko’nikmalarining shakllanganligi qay darajada ekanligini aniqlashdan iborat.

Abiturientlar oldiga quyidagi vazifalar qo’yiladi:

- klassik garmoniyaning nazariy qonuniyatlarini bilish;
- nazariy bilimlarni fortepianoda ijro etish orqali namoyon etish;

garmonik tushunchalarini qo'llash orqali Davriya shaklida I darajali turdosh tonallikka modulyatsiyani fortepianoda ijro etish, diatonik yoki xromatik sekventsiyalarni ijro etish.

Abiturient bilimiga qo'yiladigan talablar

Abiturient "Garmoniya" fanidan o'quv dasturi doirasida to'laqonli bilimga ega bo'lgan holda og'zaki mashqlarni xatosiz bajarganda, garmonik qonuniyatlarni yechimini fortepianoda erkin namoyon etganda, taxlil jarayonida garmonik nazariy va amaliy ko'nikmalarini namoyish qilganda, shuningdek, fan bo'yicha bilimlari yuqori badiiy darajada bo'lganida qo'yiladi. Talabaning garmonik eshitish qobiliyati, garmonik tuzilmalarni fortepianoda ijro etish mahoragi yorqin namoyon bo'lishi kerak.

Kasbiy (ijodiy) imtixonda abiturient tomonidan bajarilgan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

OG'ZAKI SAVOL-JAVOB

1.Davriya shaklida I darajali turdosh tonallikka modulyatsiyalarni fortepianoda ijro etish.

2. Diatonik yoki xromatik sekventsiyalarni ijro etish.

BAHOLASH MEZONI:

OG'ZAKI

№	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Davriya shaklida I darajali turdosh tonallikka modulyatsiyani fortepianoda ijro etish.	**20**
2.	Diatonik yoki xromatik sekventsiyalarni ijro etish.	**11,5**
	Jami	**31,5**

Garmoniya fani uchun qo'yiladigan maksimal ball – **31, 5** ball.

Mazkur ta'lim yo'nalishida kasbiy (ijodiy) imtihonlarga jami qo'yiladigan maksimal ball – 186,0 ball.

Ijodiy imtihonni o'tkazish tartibi

"5150701 – Cholg'u ijrochiligi: fortepiano (organ)" ta'lim yo'nalishiga hujjat topshirgan abiturient jadval asosida oldindan belgilangan muddatlarda Toshkent shahridagi O'zbekiston davlat konservatoriyasi binosida ijodiy imtihon

topshiradi. Imtihonlar yakka tartibda Qabul komissiyasi tomonidan belgilangan auditoriyalarda oʻtkaziladi.

Ijodiy ishni qabul qiladigan komissiya abiturientdan ijro dasturi boʻyicha imtihonni qabul qilib oladi, kollokvium oʻtkazadi.

Appelyatsiya tartibi

Abiturientlar tomonidan kasbiy (ijodiy) imtixon natijalari bo'yicha konservatoriya qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, lekin boshqa abiturientlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.